

# PREVENTIE IN DE ZORG: PROEF DE VOORUITGANG!

De gemiddelde levensverwachting in Nederland stijgt. Daarmee groeit ook de vraag naar aangepaste voeding, want ondervoeding bij ouderen blijkt een groot probleem. Tegelijkertijd wordt de rest van de bevolking massaal dikker. Zowel ondervoeding als overgewicht verhoogt de kans op ziekte. Gezonde voeding speelt een belangrijke rol bij het voorkomen daarvan.

In 2007 namen Ziekenhuis Gelderse Vallei in Ede en de afdeling Humane Voeding van Wageningen University het initiatief tot samenwerking en vormden zij de 'Alliantie Voeding Gelderse Vallei'. In de afgelopen jaren is veel bereikt. Een weerslag daarvan is gebundeld in het rapport 'Resultaten en ambities - Proef de vooruitgang!'

De Alliantie Voeding koppelt preventie aan zorg. Voor jong tot oud is voorlichting over gezonde voeding van belang. Effectieve preventie én de integratie van preventie in de zorg levert gezondheidswinst en verhoging van kwaliteit van leven op individueel en

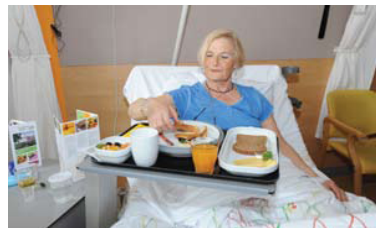
populatie niveau. De Alliantie Voeding heeft hiertoe drie programma's opgesteld:

## TRANSMURALE VOEDINGSZORG

Doel: Het verbeteren van de gezondheid van de patiënt door aandacht voor voeding vóór, tijdens en ná behandeling in het ziekenhuis.

## (POLI)KLINISCH VOEDINGSONDERZOEK

Doel: Het vergroten van inzicht in de interacties tussen voeding en ziekte door het uitvoeren en faciliteren van humaan (poli)klinisch wetenschappelijk voedingsonderzoek.



## 'HET VOEDINGSZIEKENHUIS'

Doel: Het aanbieden van een optimale en klantgerichte voeding aan patiënten, bezoekers en personeel, het uitdragen van kennis en gelden als (inter)nationaal rolmodel.

## CENTRALE PIJLERS

In het programma Transmurale voedingszorg zijn ondervoeding en overgewicht de centrale pijlers. Recent is een projectleider Zorgpad Ondervoeding aangesteld met het doel een evidence-based zorgpad ondervoeding te ontwikkelen en deze te implementeren in eerste-, tweede- en derdelijns zorg. In het kader van het programma (poli)klinisch voedingsonderzoek lopen meer dan 35 onderzoeken, zijn cursussen Good Clinical Practice georganiseerd en is 120.000 euro Start-Up money gehonoreerd aan elf innovatieve onderzoeken. In het Voedingsziekenhuis staat het motto 'Goede zorg proef je!' centraal,



voedingsinname raken patiënten en ouderen makkelijk verzwaakt. De veranderde smaakbeleving en verminderde eetlust vesteren dit effect. Dikwijls ontstaat ook gewichtsverlies, een indicator voor sterfte. Bestaande aanvullende voedingsproducten hebben geen optimale compliance. Dit wordt mede veroorzaakt door het vloeibare karakter, de samenstelling en smaak. Patiënten en ouderen hebben een voorkeur voor 'gewoon voedsel'. Op ingrediënt- en productniveau is er een redelijk, maar eenzijdig, aanbod van oplossingen. In de praktijk blijkt echter dat de acceptatie daarvan beperkt is, behandelaars vaak onvoldoende geïnformeerd zijn en dat voor fabrikanten de toepassing lastig is (onder andere technologisch). Investeren in de voedingstoestand van patiënten en ouderen is essentieel en vertaalt zich in gezondheidswinst en betere kwaliteit van leven."

## NIEUWE PRODUCTEN

Om de behandeling van ondervoeding te verbeteren, is het project 'Cater with Care' opgestart, dat zich richt op de ontwikkeling van kant-en-klare smakelijke verrijkte producten om (het risico op) ondervoeding te behandelen en sneller herstel mogelijk te maken. Het aanbod van smakelijke verrijkte producten is zeer beperkt. Bovendien is er behoefte aan variatie. In het project worden daarom producten ontwikkeld en getest op acceptatie en effectiviteit. Bij de ontwikkeling van deze producten ziet de Alliantie een duidelijke rol weggelegd voor de voedingsindustrie. In het rapport stellen zij: 'Verbetering van de voedingsinname en /of voedingsbehandeling vraagt om innovatieve producten. De implementatie van nieuwe voedings- en/of zorgconcepten creëert een nichemarkt voor bedrijven, waaronder voedingsmiddelenproducenten en cateraars.'

## TOEKOMST

Hoelang het nog een nichemarkt blijft, is echter de vraag: de komende jaren neemt de vraag naar zorg aanmerkelijk toe, onder andere vanwege de vergrijzing. Het karakter verandert ook doordat chronische aandoeningen het beeld van de gezondheidszorg gaan bepalen. „In 2020 zal het aantal mensen met

een chronische aandoening het aantal mensen met een tijdelijke aandoening ver overtreffen," stelt de Raad van de Volksgezondheid en Zorg in haar in 2010 verschenen Discussienotitie zorg voor je gezondheid! „Het voorkomen van chronische aandoeningen wordt een belangrijke opgave. Dagelijks hebben nu al 350.000 patiënten en bewoners te maken met intramurale zorg (inclusief dagopname, exclusief thuiszorg). In Nederland zijn 117 ziekenhuizen met 64.000 bedden. Voor de ouderenzorg zijn er 721 instellingen met 162.000 bedden (cijfers 2007).” Al met al een consumentengroep om rekening mee te houden!

## OVERGEWICHT

Naast ondergewicht bij zieken en ouderen, is er een ander probleem: de toename van overgewicht en obesitas bij met name kinderen is verontrustend. De landelijke prevalentie van overgewicht bij 4-15 jarige jongens en meisjes bedraagt respectievelijk 13,6 en 16,8 %. Ook is één op de zeven baby's en peuters te zwaar. Tien jaar geleden was dit nog één op de tien. Menrike: „Natuurlijk is de consument zelf verantwoordelijk voor wat hij wel en niet eet. Ook het eigen gedrag en leefstijl spelen een belangrijke rol bij het beloop van chronische aandoeningen. Maar de voedingsindustrie kan bijdragen door te zorgen voor een gezonder aanbod."

## VOORBEELDREGIO

Eén van de ambities van Alliantie Voeding Gelderse Vallei is in 2013 landelijk erkend te zijn als voorbeeldregio voor transmurale voedingszorg. Hiertoe zullen grote onderzoeken worden uitgevoerd naar de rol van voeding in het ontstaan en in de behandeling van verschillende aandoeningen. Door de bundeling van voedingswetenschap en klinische zorg worden onderzoeksbevindingen direct in de patiëntenzorg toegepast. Naast het werken met evidence-based diëtbehandelingen is het doel van het voedingsziekenhuis om in 2013 kenniscentrum transmurale voedingszorg te zijn.



Alliantie Voeding Gelderse Vallei, Ede  
(0318) 43 43 04  
info@alliantievoeding.nl  
www.alliantievoeding.nl



resultierend in onder meer continue verbeteringen in de maaltijdservice.

## ONDERVOEDING

Ziektegerelateerde ondervoeding en ondervoeding bij ouderen is een serieus probleem. Ruim een kwart van de mensen in zorginstellingen is onvoed en 25-40% van de patiënten in ziekenhuizen. Zonder screening wordt slechts de helft van de gevallen van ondervoeding tijdig herkend en behandeld. Menrike Menkveld-Beukers, voedingskundige en coördinator Alliantie Voeding Gelderse Vallei: „Door toedoen van de ziekte en onvoldoende